door de plaatselijke
meerdere vergadering
ard van deze macht
Vat men wel eens be-
vergadering zijn de
n vertegenwoordigd,
erk doen kan, kan
n, is ten eenenmale
vraagstuk zich zelfs
Vant niet de Kerken
r Kerken zijn hier
nnen nooit dezelfde
zelf. Zelfs kan van
weinig worden over-
ze kerkelijke macht
de bediening des
ar in een Classis of
acramenten niet be-
vel gewoon, en zelfs
ordeningen voorge-
menkomst der Ker-
rden, zooals dit dan
Dordt in 1618—'19
dde dit nooit in de
e, maar in de su-
ke gemeente,
nzoo is het met het
de verkiezing van
on meerdere verga-
verkiezing van een
schap heeft, omdat
taselijke Kerk betee-
enorde schrijft dan
e examinatie èn bij
kend worden. Maar
zing tot het
door een plaatse-
h een Classis, noch
predikanten, ouder-
n en in het ambt
er geen Kerkeraad
en door een predi-
evestigen, maar de
e plaatselijke Kerk
ten opzichte van 't
oefening der tucht.
gen onzer Kerken-
er wel zeggenschap
en gemeentelid kan
vies van de Classis.
ij de schorsing of
zonderheid van de
e groot de macht
bij ook zijn moge,
tie, het sluiten van
buiten het Koninklijk
niet door de Classis,
schieden, maar die
lijke Kerk zelf en
e sleutelen des He-
rbij nu ingewikkel-
unnen voorkomen,
des Woords geldt,
et censureeren wil,
zonderingsgevallen.
Classis of Synode
rgadering met het
excommuniceeren.
ertoe wel den last
de eigenlijke daad,
hieden.

C. V.

EN
RWIJS

vereenvoudigde

voor het Christe-
J. C. Buitendijk,
voorstander van
laring, en, even-
selgetrouw Calvi-
vereenvoudigde
sche gronden te
rig vonnis, door
gestreken over de
evenzeer verwer-
stantsch-Christe-

ls een verdienste
als vele anderen.
n achter de Ver-
evenmin als Dr
klaart een prin-
uit te spreken
envoudigers heeft
roepen heeft ge-
„op de princi-
) bezinnen".
igens, welke hij
verkenning van
wekken, dat met
vacht tot na den
zoo niet bij den
openbaarde in-
et beginsel is toe

pronominale
landsch, refe-
mst der Vrije Uni-

te kennen. De titel van zijn opstel is: „Calvinisme en Spelling. Een principiële kwestie?" Wie deze vraag onbevangen leest, moet wel den levendigen indruk krijgen, dat de schrijver van het artikel vóór alles zijn lezers dit wil doen gevoelen: hoe men ook over spellingszaken denken moge, onze principia zijn er niet méde gemoeid. En toch poogt hij aannemelijk te maken, dat de taalbeschouwing waarop „de" spellingvereenvoudiging rust, met onze Calvinistische levens- en wereldbeschouwing harmoniëert. Zoeken we naar een verklaring van dit raadselachtig verschijnsel, dan dringt zich de gedachte aan ons op, dat de schrijver zich nog niet ontworsteld heeft aan de voorstelling, alsof metterdaad het vereenvoudigingsprobleem buiten de sfeer der beginselen zijn oplossing moet vinden. Die gedachte versterkt zich, als we lezen: „De zwakheid van de Christelijke Vereenvoudigers is m.i. deze, dat ze te veel gelet hebben op de taalwetenschappelijke en paedagogische mérites van de vereenvoudigde spelling, en te weinig op de principiële grondvraag.... Het is n.l. mijn vaste overtuiging, dat wij ten opzichte van de beginselen sterker staan dan velen wel meenen." De hier aangebrachte onderscheiding tusschen taalwetenschappelijke en principiëele mérites is van den ouden, dualistischen zuurdeesem nog niet gezuiverd. Op taalwetenschappelijke (en paedagogische) gronden is men Vereenvoudiger: zooveel te beter, als achteraf het principe er zijn sanctie en zegen aan geeft. Neen, het principe zal het eerste woord spreken ook in de taalwetenschappelijke quaesties die hier aan de orde zijn, of men verbeurt het recht van begin-sel te spreken.

De Heer B. laat zijn betoog van een viertal stellingen voorafgaan, welke we hier overnemen:

1o. „De spellingvereenvoudiging strijdt niet met de Calvinistische beginselen; integendeel, de taalbeschouwing die er aan ten grondslag ligt, is principiëel juist".

2o. „De nieuwe spelling vloekt niet met de Calvinistische levensstijl".

3o. „De geschriften der Calvinistische vaderen vormen geen argument tegen de nieuwe spelling".

4o. „De taalbeschouwing van den groten taalgeleerde, die tevens Calvinist was, Mr Willem Bilderdijk, vormt een uitnemende basis voor de theorie der vereenvoudigde spelling".

Van deze vier stellingen verdienen naar ons oordeel de eerste en de laatste het meest de aandacht. Het blijkt ook wel uit haar verdediging. We stellen ons nu voor in dit artikel na te gaan hoe de schrijver zijn oordeel over Bilderdijk's taalbeschouwing staaft om de eerste spelling met haar toelichting te reserveeren voor een tweede artikel.

„Wie over enig vak van wetenschap het licht van de eeuwige beginselen van Gods Woord wil doen stralen, zal zich hebben af te vragen: zijn er ook voorgangers uit vroeger tijd, mannen die met hart en ziel Gods Woord ook als norm voor hun bijzondere wetenschap hebben aanvaard, die mij tot leidsman kunnen zijn bij mijn onderzoekingen?" Aldus leidt de Heer B. zijn opmerkingen over Bilderdijk in. Inderdaad, een vraag die den Calvinistischen wetenschapsbeoefenaar na aan het hart ligt. Maar er is een andere, dunkt me, die den voorrang verdient: zijn er ook voorgangers in dezen tijd, vertrouwd met de resultaten, problemen en methoden der moderne wetenschap, die in hun wetenschappelijke gehoorzaamheid aan Gods Woord mij ten leidsman kunnen zijn? Wie deze vraag ontgaat, kon wel eens gevaar loopen meer steun voor eigen lievelingsideeën te zoeken dan leiding op zijn pad. Is de Heer B., om concreter te worden, de meening toegedaan, dat zijn artikel een ernstige toetsing en een te licht bevinden is van Prof. Wille's geschrift „Taalbederf door de School van Kollewijn"? Ik sla hem te hoog aan om hem ook maar een oogenblik die gedachte toe te schrijven. Maar dan keert de vraag waarop ik zooeven doelde met dubbele kracht terug. Waarom niet in de school gegaan bij een Calvinistisch taalgeleerde (van erkende verdiensten) uit onzen eigen tijd? Of anders hem weerlegd?

Of, om even terug te gaan: heeft de ernstige kritiek van Dr J. Woltjer op Paul en Wundt voor onze dagen haar beteekenis verloren? De Heer B. heeft haar volstrekt niet pogen te ontzenuwen; maar evenmin blijkt uit dit artikel, dat hij haar heeft verstaan en productief gemaakt voor eigen arbeid.

Intusschen, hij geeft de voorkeur aan een beroep op Willem Bilderdijk. Een beroep evenwel, dat hem voor eigenaardige moeilijkheden plaatst. Hij bereidt er ons op vóór door te schrijven: „De niet-taalkundige moet met Bilderdijk's taalwetenschappelijk oeuvre voorzichtig zijn: de taalfeiten waarop hij zich grondde zijn meer dan 1¼ eeuw oud, zijn werk valt vóór de periode van de machtige opbloei der Duitse taalwetenschap, zijn etymologieën zijn hopeloos verouderd, enkele zijner „beginselen" kunnen niet standhouden onder de kritiek der moderne taalwetenschap. Maar toch, sommige zijner grondbeginselen zijn zo door en door gezond, zo van alle tijden, dat vele zijner beweringen in geen enkel modern taalwetenschappelijk werk een slecht figuur zouden maken".

We houden ons niet op bij de vraag, of dit wel de toon is van den jongere die zich een leidsman gevonden heeft, maar kunnen een andere vraag niet negeeren: is het dan „de moderne taalwetenschap" die beslist welke van Bilderdijk's grondbeginselen gezond mogen heeten en welke niet?

De aangehaalde passage leert ons reeds, dat niet alle principes van Bilderdijk evenveel genade vinden in de oogen van dezen zijnen leerling. Bezwijken ze onder de moderne kritiek, dan verdienen ze, naar het schijnt, niet meer beginselen te heeten, doch „beginselen".

Even later: „Bilderdijk komt op een dwaalweg als hij... in de letter (beeld- of schriftletter) méér dan enkel een willekeurig teken, een willekeurige afbeelding, wil zien van de klank". Het komt me voor, dat het woord afbeelding, hier gebezigd, vrijwel het tegendeel aanduidt van wat de auteur bedoelt, maar dat dient minder ter zake. Wel is van belang, dat deze echt-Bilderdijkiaansche gedachte al heel weinig conform is aan den Vereenvoudigersgeest.

De Heer B. deelt even weinig Bilderdijk's overtuiging inzake taalbederf en taalvolmaking.

Voorts is hij van meening, dat Bilderdijk „in de practijk lang niet zo ver ging als zijn ideeën zouden doen verwachten". Bij voorbeeld, als Bilderdijk de sch van „mensch" wil handhaven, niet ter wille van de uitspraak, maar op grond van het gebruik.

Of als Bilderdijk, en dit is van veel gewicht, een geslachtsregeling ontwerpt op grond van een „kostelijke, fantastische" theorie. Welnu, als er iets is, dat het Kollewijnianisme moet verfoeien als onwetenschappelijk en onwaarachtig, dan is het, dunkt me, wel dit. Een op speculatie berustende geslachtsregeling in plaats van de den volke aangeprate vondst dat de geldende geslachtsonderscheiding slechts een gewoonte is, die geen bestendiging verdient!

Niettemin verklaart de Heer B. samenvattend: „zijn (Bilderdijk's) taalbeginsel is volkomen gaaf (zooeven waren het „sommige grondbeginselen" D.), en modern, de toepassing ervan wordt nog vaak geremd door zijn achttiende eeuwse educatie"; om te eindigen met een peroratie, waaruit we dezen zin citeeren: „Wordt zijn stem, de Calvinistische, in de Kamerdebatten vernomen?"

Tegen zulk een beroep op Bilderdijk heb ik ernstige bedenking. Het gaat niet aan enkele uitspraken van dezen universeele over het schrijven tot eenig taalbeginsel te proclameeren, om daarna met al wat hiermee niet in overeenstemming is, of schijnt, af te rekenen als restant van „achttiende-eeuwse educatie". Het gaat evenmin aan te suggereeren, dat Bilderlijk, thans levende, partij zou hebben gekozen tegen degenen die het revolutionair beginsel in de „moderne" taalwetenschap hebben onderkend en bestreden. Het gaat hierom vooral niet aan, omdat — en de Heer B. is hiermede volkomen op de hoogte — Bilderdijk's theorieën over geslachtsregeling in de Nederlandsche taal in meedoogenloos conflict komen met wat voor de Vereenvoudigers (en hun bestrijders) het hart der quaestie raakt: ik bedoel den sacrosancten negenden regel over buigings-n en geslachtelijke pronominale aanduiding. Hier staan Bilderdijk en Kollewijn onverzoenlijk tegenover elkander. Niet alleen hier! „Man der Physis", zoo noemde Kuyper den dichter treffend.[3]) We zouden dit kunnen omschrijven als: aanhanger van die organische taalbeschouwing welke in de taal een weerspiegeling eert van de objectieve werkelijkheden die ze aanduidt.

„Leer daar u-zelf, leer daar uw God in lezen.
Leer daar 't Heelal en zijn verscheidenheën,
't Heelal in u, u-zelf in God erkennen,
De Oneindigheid en 't algenoegzaam Eén,
En 't vaste spoor waarin de tijden rennen.
Zie alles beeld, en spiegling, en verband..."[4])

Voor hem is de taal „grond aller logica; in haar bestaat een algemeen verband van begrippen, waar geheel de samenleving aan hangt.[5]) Hij roept haar aan met de woorden: „Gij, die de zelfde zijt met die onschatbre Reden".[6])

K. R. J. D.

3) Bilderdijk en zijn nationale beteekenis, Amsterdam (1906), pg. 38.
4) Bilderdijk, Kompl. Dichtw. XIII, pg. 309/10.
5) Bavinck, B. als Denker en Dichter, Kampen, 1906, pg. 144.
6) Kompl. Dichtw. XIV, pg. 76.

PERSSCHOUW

Autoriteit over elkander en de kwestie van 1 maal 0, 2 maal 0, 3 maal 0, etc.

Prof. Dr K. Dijk schreef in „De Bazuin":

Men moet er voor waken niet te veel in de Schrift te lezen, terwijl de noodzakelijkheid van het kerkverband m. i. vooral voortvloeit uit de eenheid der Kerk.

Zij dringt tot saamvergadering der Kerken.

Zij brengt ons op classes en synodes, al is deze vorm ook een zuiver menschelijke instelling en uit haar en uit het feit, dat op deze meerdere vergaderingen de Kerken vergaderd zijn besluit ik dan ook volmondig tot het ambtelijk karakter van onze meerdere vergaderingen.

Dit kan niet worden bestreden met de bewering, dat waar de eene Kerk geen macht heeft over de andere, ook twee of drie of meerdere Kerken, zoovele als er maar in een classis of synode vergaderd zijn, geen macht kunnen oefenen over een andere Kerk.

Want in de eerste plaats zou op dit standpunt een kerkeraad van een bepaalde Kerk nooit een beslissing over een van zijn leden kunnen nemen. De eene ouderling heeft n.l. geen autoriteit over den anderen: dan ook niet vier of tien of meer, en.... waar blijft dan het tuchtrecht van zulk een vergadering? En ten tweede, deze Kerken zijn in meerdere vergadering niet individueel bijeen maar als Classis of Synode in een door God geëischt kerkverband en nemen krachtens dat verband haar beslissingen.

Prof. Dr S. Greijdanus antwoordde hierop in hetzelfde blad:

Vergun mij eene kleine rectificatie op hetgeen U schrijft in Uw artikel Een belangrijke brochure in „De Bazuin" van 14 Oct. j.l. Ik zal met U niet in discussie treden over de waardeering dezer brochure. Doch om het ambtelijk karakter van de meerdere kerkelijke vergaderingen te betoogen, schrijft U o. m.: „Dit kan niet worden bestreden met de bewering, dat waar de eene Kerk geen macht heeft over de andere, ook twee of drie of meerdere Kerken, zoovele als er maar in een classis of synode vergaderd zijn, geen macht kunnen oefenen over een andere Kerk.

Want in de eerste plaats zou op dit standpunt een Kerkeraad van een bepaalde Kerk nooit een beslissing over een van zijn leden kunnen nemen. De eene ouderling heeft n.l. geen autoriteit over den anderen; dan ook niet vier of tien of meer, en.... waar blijft dan het tuchtrecht van zulk een vergadering?"

Hier is toch eene vergissing bij U. Want elke ouderling is ambtsdrager over de geheele gemeente, ingesloten de ambtsdragers, ook over zijn mede-ouderlingen en over de dienaren des Woords. Ten opzichte van deze laatsten wordt het in het Formulier van bevestiging ook nog uitdrukkelijk gezegd. Hetzelfde gezag dat elke ouderling over de „gewone" leden der gemeente heeft, heeft hij ook over zijn medeopzieners. Daarom gaat Uwe vergelijking in dezen tusschen kerkeraad en Classis niet op, zooals ik ook reeds aanwees in „De Reformatie" van 20 Mei j.l. De kerkeraadsleden hebben wel ambtsmacht over elkander, de Kerken eener Classis echter over elkander niet.

Schrijft U, dat U „altoos heel sterk gevoeld" — heeft — „de waarde en de autoriteit, welke in het kerkverband schuilen", en daarom „niet anders dan deze brochure van Ds Jansen van harte aanbevelen" kunt, dan moge de opmerking gemaakt worden, dat dit niet beslissen kan, omdat de Kerk van den Heere is, en alleen Hij over haar te zeggen heeft, en wij dus met ons menschelijk vinden hier niets in te brengen hebben, opdat wij ons niet vergrijpen aan wat des Heeren is door eigene aanmatiging.

Prof. Dijk gaf dit onderschrift:

Gaarne heb ik aan dit wederwoord een plaats gegund; we zullen na de artikelen, welke over dit onderwerp in „De Bazuin" verschenen zijn, geen discussie heropenen; alleen wil ik even opmerken, dat wanneer ik de uitdrukking gebruik: „heel sterk gevoeld voor", ik hiervan ben uitgegaan, dat deze zegswijze wel verstaan zou worden in den zin van een overtuiging op grond van Gods Woord; ik ken ook geen anderen maatstaf.

Omdat verschillende kerkbodes het woord van Prof. Dijk overnamen, en er dus voor het door hem gebruikte argument belangstelling blijkt te bestaan, geef ik hier de zaak in extenso.

Terreur.

Prof. Kuyper heeft in „De Heraut" — we reageerden reeds daarop — het gehad over terreur, die dan zou worden uitgeoefend door dictatoren of een dictator, van wie(n) de naam niet genoemd werd. Ds Popma van Amersfoort heeft ook van dit artikel kennis genomen, en schrijft er o.m. het volgende over:

Wat moeten we hiervan zeggen?

Over „konkelen" op kerkelijke vergaderingen heeft vroeger al prof. Grosheide iets gezegd.

Door prof. Hepp werd dit iets aangedikt.

Nu helpt het niet of 'k al verklaar daar nooit ook maar een spoor van ontmoet te hebben en tientallen collega's, die 'k er over sprak, evenmin.

Alleen kunnen we toch wel vaststellen, dat dit „konkelen" voorshands nog een zeldzaam verschijnsel is.

Bovendien is „konkelen" niet iets dat objectief te constateeren valt. Wanneer een bepaalde stemming 'n andere uitkomst geeft, dan door sommigen, met zekere motieven aan de historie ontleend, werd vermoed, wie levert dan 't bewijs, dat hier onzuivere krachten in het spel waren?

Ook „De Wachter" heeft zich er over uitgesproken. Ds Rietberg schrijft in betrekking tot den „Heraut"-redacteur:

Uit zijn schrijven kan ik geen andere conclusie trekken, dan dat hij ons dit wil laten gelooven: er is op het oogenblik in onze kerken een partij, die zich schaart om een leider; deze probeert door geheime afspraken en onderling gekonkel zich van de macht in onze kerken meester te maken, door bij afvaardiging te vragen of iemand wel een bepaalden leider volgt en in diens geest zal beslissen. En wee de menschen, de dominees, die den leider niet door dik en dun volgen, zij beleven alle narigheden. De „leider zelf deinst voor geen dwangmaatregelen terug", hij dreigt met kerkelijke procedures, duldt geen bladen, die het niet met hem eens zijn, en dreigt medewerkers van zulke bladen met wraakneming.

Zeker, het staat hier niet met ronde woorden, dat het zóó is, maar ik vraag ieder in gemoede of men er iets anders in kan lezen.